

MINISTRANTI VČERA, DNES... a možná i zítra

Od šéfredaktora tohoto veleváženého časopisu jsem dostal za úkol napsat článek o historii ministrantů. S radostí, jak se na správného redaktora sluší, jsem tento úkol přijal, byť jsem již dopředu věděl, že s tím budu mít veliký problém. Já sám jsem totiž nikdy neministroval.

Možná vás jako první napadne, co takový člověk, který k ministrantskému řemeslu ani nečuchnul, dělá v časopise pro ministranty. Cesty Páně jsou ale nevyzpytatelné. Křesťanem jsem se stal až v dospělosti, ale vám, malým klukům u oltáře jsem vždy dost záviděl. (Závist je těžký hřích, ale snad v tomto případě mohu doufat v Boží milosrdenství.) Službu ministrantů a jejich blízkost k oltáři jsem vždy vnímal jako něco mimořádného. Svátý Jan Pavel II. při jedné generální audienci uvedl, že vy ministranti jste v liturgii mnohem více než pouhými „pomocníky faráře“. Především jste služebníky Ježíše Krista, věčného Velekněze. Usilujte o prohloubení a podporu tohoto přátelství s ním. Zjistíte, že v Ježíši jste našli skutečného přítele na celý život.

PRVNÍ MINISTRANTI

První náznak ministrantské služby můžeme najít už v Bibli, konkrétně v Prvním listu Korintským 14, 26: „Co z toho plyne, bratři? Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví ve vytržení a další to vyloží. Všecko ať slouží společnému růstu.“ Už texty z druhého a třetího století informují o rozdělování služeb během

liturgie. Služebníci oltáře již tehdy přinášeli dary k oltáři a pomáhali knězi nebo biskupovi při eucharistii.

Možná by mohl někdo namítnout, že první ministranty byli apoštolové během poslední večeře. Slovo ministrant je ale odvozeno z latinského „ministrare“ a znamená obsluhovat. Odvažují se tvrdit, že ten, kdo během poslední večeře obsluhoval, rozumě

ministroval, byl sám Pán Ježíš. (Myslete na to, až zase budete stát u oltáře.)

ZA PRACHY!

Během Tridentského koncilu (1546–1563) došlo k veliké reorganizaci liturgie a ministrantům připadly značné úkoly. Dnes jsme zvyklí na aktivní prožívání mše svaté, ale tehdy ministranti zastupovali celý věřící lid a sami odpovídali na všechny liturgické dialogy. Lidé se mezitím v lavicích modlili růžencem. Navíc vše bylo v latině, případně ve staroslověnětině a kluci se museli učit dlouhé texty nazpaměť. Ovšem, a to je velmi důležité, za svou službu byli placeni! (Živě si představuji vaše reakce po přečtení tohoto textu: „Cože?! Oni ministrovali za prachy?“) Během I. republiky v letech 1918 až 1938 si běžný ministrant mohl vysloužit až 160 korun ročně. Dnes se to nezdá moc, ale tehdy dělník vydělával zhruba 800 Kč měsíčně. Za to museli kluci přijít na mši vždy upraveni a byl na ně kladen velký nárok ohledně čistoty zevnějšku i čistoty duše. Pravidelná zpověď a častá návštěva kostela byly považovány za něco naprosto normálního. Dnešní služba u oltáře, a tím ji nechci nijak snižovat, je oproti těm starším o hodně jednodušší. Buďte rádi, že se nemusíte učit dlouhé básničky, navíc v cizím jazyce.

Co ale platí dodnes je skutečnost, že ministranti byli a stále jsou vnímáni jako kněžský dorost a také mnoho současných duchovních jako kluci sloužili u oltáře. Zkuste se zeptat svých kněží a biskupů, jestli v mládí ministrovali a kolik z nich bylo ve svém životě ovlivněno dobrými faráři, kterým pomáhali u oltáře.

LEGIE ANDĚLŮ

Jedním z těch, kdo v minulosti ovlivnil celou generaci kluků, z nichž mnozí se rozhodli pro kněžskou dráhu, byl kněz a benediktinský mnich Karel Method Klement (1889–1979). V roce 1927 se ve svatováclavské kapli katedrály svatého Víta konala adorace dětí, při které P. Method vyhlásil vznik ministrantského sdružení Legio angelica. Navazoval tím vědomě na tzv. thébskou legii ze 3. století n. l. složenou pouze z křesťanů v čele se sv. Mořicem. Tato křesťanská legie odmítla rozkaz obětovat pohanským bohům a byla kompletně popravena. P. Method nechtěl zdecimovat české ministranty, ale přál si na principech osobní statečnosti a zodpovědnosti vytvořit ministrantské sdružení, která by podporovala a vychovávala české kluky. A to se mu podařilo na sto procent. Už v roce 1937 měla Legio angelica po celé republice přibližně 3 000 členů a jejich počet stále stoupal.

Cílem sdružení byla v první řadě liturgická výchova ministrantů, dále výchova k opravdovému křesťanskému životu a podpora kluků, kteří toužili po kněžském povolání. Že se tyto cíle podařilo opravdu plnit, dokazují jména známých osobností české

církve, které pod vedením P. Methoda lidsky i duchovně vyzrály. Nejvýznamnější z nich byli Karel Otčenášek, budoucí biskup královohradecký, a Jan Anastáz Opasek, opat břevnovského kláštera. Mezi další můžeme určitě počítat i Jiřího Reinsberga, faráře v pražském Týnu, teologa a chartistu Josefa Zvěřinu nebo teologa Antonína Mandla.

V roce 1930 začal P. Method Klement vydávat časopis pro kluky u oltáře. Čtenáři v něm mohli nalézt texty o liturgii, rady k ministrování, příběhy ze života ministrantů atd. Připomíná vám to něco? Je to tak. Váš oblíbený časopis přímo navazuje na časopis Legio angelica. Dokonce P. Jiří Reinsberg, bývalý člen Legie, psal do Tarsicia duchovní články.

NA RAMENOU OBRŮ

Mnohdy si ani neuvědomujeme, jak často navazujeme na naše předky a na jejich službu. Pěkně to vystihuje úsloví známé již od středověku, že stojíme na ramenou obrů. Díky nim již nemusíme vymýšlet kolo, penicilin, teologická dogmata ani... ministrantský časopis. Díky službě P. Methoda a řadě dalších mohl vzniknout časopis, který právě držíte v rukou. Vzpomeňme na naše předky s vděčností a především zkusme žít a sloužit tak, aby jednou i na našich ramenou mohli stát další lidé a vnašet Boží království do tohoto světa.

To přeji sobě i vám.
ZBYNĚK PAVIENSKÝ

Foto: bilderstockchen, alfa27, David - Adobe stock; Lucie Horníková, Vladimír Bimka - Člověk a víra

Via eminenter – Jedinečná cesta

Dokud jsem se jí nedotkl a nepoznal... než jsem se prvně nenapil... než jsem nevhodil první dvacetikorunu do automatu... než jsem poprvé zalhal... a přitom jsem se tak těšil, přitahovalo mne to, chtěl jsem to „jen zkusit“, tolik to slibovalo. A pak přišlo zklamání, hořkost a pachut v ústech. Ta chvíle očekávaného naplnění se v mžiku zlomila v tíživou vzpomínku.

Všichni to známe. Hřích, slibující potěšení, ho nikdy nedá. A pak neseš prokletí Adama ve své duši i ty – spoluviník (soudruh ve vině). Cesty jsou jen dvě. Nořit se do hlubin hříchu náruživostí a vášně, která žene ke stále silnějším vzrušením, potěšením, a nakonec dává stále hlubší prázdnotu, až žene duši

ke stálému útěku a věčnému neklidu a dožene k zoufalství nenaplnění. Druhou cestou je pak přijít před Ukřizovaného, pokorně vyznat svou vinu a prosit o odpuštění.

Stejně to pak ale už nikdy nebude. Buď poneseš stín smutku porážky, nebo, dokážeš-li se v prachu pokorit, dotkneš se milostí odpuštění a tvá duše bude povznesena. Vědomí poznání hříchu – a budeš-li prosit, i poznání odpuštění – poneseš navěky.

Podstatou setkání se Zmrtvýchvstalým Kristem – to, co nazýváme zkušenost víry – je, že smutek z hříchu se může změnit v radost z odpuštění. Tak se na každý pád do hříchu, od drobného po ten největší, může stát oslava Boha nekonečné milosrden-

ho! Měj jen odvahu přicházet často ke svátosti smíření.

A speciální nabídka pro frajery. Existuje ještě jedna cesta – via eminenter: Přijmout (uvěřit a pochopit), že Boží příkazy (i zákazy) nejsou pro mé omezení, ale pro mé dobro. Potom se žitá víra – spolehnutí se na Boha více než na sebe sama – stane zdrojem radosti, která je silnější a mohutnější než radost z odpuštění. Radost dávající schopnost zpívat „novou píseň“ a „následovat Beránka, kamkoli jde“. To není science-fiction, to je Boží zaslíbení (srov. Zj 14, 1–5)!

OTEC MAREK MIŠKOVSKÝ

Foto: Andreas Berheide - Adobe stock